

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 10.5.2010
KOM(2010)219 lõplik

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**Komisjoni 6. aruanne traditsiooniliste omavahendite kontrollikorra toimimise kohta
(2006–2009)
(nõukogu 22. mai 2000. aasta määruse (EÜ, EURATOM) nr 1150/2000 artikli 18 lõige 5)**

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Komisjoni 6. aruanne traditsiooniliste omavahendite kontrollikorra toimimise kohta (2006–2009)

(nõukogu 22. mai 2000. aasta määruse (EÜ, EURATOM) nr 1150/2000 artikli 18 lõige 5)

1. SISSEJUHATUS

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule korrapäraselt aruande traditsiooniliste omavahendite kontrollikorra toimimise kohta.¹

Traditsiooniliste omavahendite kontrollikorra aluseks on nõukogu 7. juuni 2007. aasta otsus 2007/436/EÜ, EURATOM,² nõukogu 22. mai 2000. aasta määrus nr 1150/2000³ ja nõukogu 10. mai 1999. aasta määrus nr 1026/1999.⁴

Käesolev aruanne on kuues seda tüüpi aruanne. Aruandes kirjeldatakse ning analüüsitakse traditsiooniliste omavahendite kontrollikorra toimimist aastatel **2006–2009**, kuna eelmises, 2007. aastal vastuvõetud aruandes käsitleti 2006. aastat vaid osaliselt.⁵ Aruandes kirjeldatakse komisjoni kontrollitegevusi sellel perioodil, hinnatakse võetud meetmeid ja tehakse järeldusi.⁶ Samuti tuuakse aruandes välja nende kontrollide finants-, õiguslikud ning korralduslikud tagajärjed.

Käesoleva aruande lisas 1 näidatakse, millised on kontrollide eesmärgid ja kuidas kontrollikord ühenduse tasandil toimib.

Traditsioonilised omavahendid: tollimaksud ja kolmandatest riikidest pärit toodete importimisel nõutavad põllumajandusmaksud ning suhkrumaksud. Aastatel 2006-2009 anti ELi käsutusse üle 63 miljardi euro.

¹ Määruse nr 1150/2000 artikli 18 lõige 5.

² ELT L 163, 23.6.2007, lk 17.

³ EÜT L 130, 31.5.2000, lk 1–9, muudetud nõukogu 26. jaanuari 2009. aasta määrusega nr 105/2009 (ELT L 36, 5.2.2009, lk 1.)

⁴ EÜT L 126, 20.5.1999, lk 1.

⁵ KOM (2006) 874, 9.1.2007 (5. aruanne aastate 2003–2005 kohta).

⁶ Aruandes käsitletakse ühenduse institutsioonide (komisjon ja kontrollikoda) teostatud kontrolle. See ei hõlma liikmesriikide tehtud kontrolle, mille tulemused selguvad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 325 kohaselt esitatavas aastaaruandes.

2. KOMISJONI KONTROLLITEGEVUS AASTATEL 2006–2009

Komisjoni kohapealsed kontrollimised põhinevad konkreetsetel meetodil, mille eesmärk on kontrollida menetluste kooskõla ühenduse normidega. Kontrollimised nähakse ette iga-aastases kontrollikavas, milles sätestatakse teatavad valdkonnad, mida ühes või mitmes liikmesriigis tuleb kontrollida. Kõik kontrollid teostatakse ja need kulgevad ühtse korra kohaselt, mis hõlmab liikmesriikidele eelnevalt saadetud küsimustike kasutamist, kohapeal kontroll-lehtede kasutamist, et tagada kontrollimise sidusus, ja aruande koostamist pärast kontrollimise lõppemist.

2.1. Kontrollitegevuse põhitulemused

Aastatel 2006–2009 teostas komisjon määruse 1150/2000 artikli 18 alusel **129 kontrollimist**.⁷ Üksteist neist kontrollimistest toimus *Joint Audit Arrangement*⁸ i meetodi kohaselt.⁸

Avastati **436 kõrvalekallet**, nendest 224 finantsmõjuga kõrvalekallet (51,4 %) ja 110 regulatiivse mõjuga kõrvalekallet (25,2 %). Täheldatud kõrvalekallete finantstagajärgede osas võttis komisjon asjakohased meetmed.

129 kontrollimise käigus tuvastati 436 kõrvalekallet.

Joint Audit Arrangements: ühiskontrollimeetod, kus liikmesriigi sisekontrolliorganid kontrollivad (auditi) komisjoni poolt heaks kiidetud meetodika kohaselt.

2.1.1. Tolliprotseduuride korraldusega seotud kontrollid

2006.–2008. aastal alustas komisjon **ühenduse transiidi ja TIR-märkmike alusel toimuva transiidi** kontrollimist. Seda tehti põhimõtteliselt kõikides liikmesriikides. Avastati mitmeid kõrvalekaldeid, eeskätt tähtaegadeks tasumata transiiditehingute järelevalve (sealhulgas ka finantsjärelevalve) osas. Liikmesriikidel on palutud võtta vajalikud meetmed ja nad on oma kõrvalekallete finantstagajärgede eest vastutuse võtnud.

Ühenduse transiit või TIR-märkmik: menetlus, mis võimaldab erinevate TIR-konventsiooni (rahvusvahelise maanteetranspordi konventsioon) osalisriikide vahel kaupade liikumist (tolli)maksustamise peatamisega.

Lisaks teostati liikmesriikides **seestöötlemise ja tolliladustamise** tolliprotseduuride kontrole, mida ei ole enne 2006. aastat teostatud. Need töid päevavalgele teatavaid nõrkusi seoses tolliprotseduuride korraldamise ja kontrollimisega, millest osa oli toonud kaasa ka finantstagajärjed. Vastavad liikmesriigid on komisjoni teavitanud, et nad on vajalikud meetmed võtnud.

Seestöötlemine: tolliprotseduur, mis võimaldab imporditollimaksude peatamise kaudu importida kolmandatest riikidest pärit tooteid eesmärgiga need pärast töötlemist reeksportida.

2008. aastal teostatud **vabasse ringlusesse lubamise lihtsustatud menetlusi** käsitlevad kontrollid näitasid vahel tõsiseid nendekorraldamise ja kontrollimisega seotud probleeme.⁹ Komisjon palus asjaomastel liikmesriikidel tuvastatud kõrvalekalded kiiresti kõrvaldada.

Tolliladustamine: tolliprotseduur, mis võimaldab ladustada

Seevastu ei tuvastatud tõsiseid kõrvalekaldeid 2008. aastal teostatud **bananaide** importimise kontrollide käigus. Nende tegevuste eesmärk oli kontrollida, et liikmesriigid kõrvaldaksid mitmed 2001. aastal tuvastatud

⁷ Vt lisa 2 kontrolliteemade liikmesriikidevahelise jaotuse kohta.

⁸ Taanis, Madalmaades ja Austrias teostatud kontrollid.

⁹ Vt lisa 2 kontrolliteemade liikmesriikidevahelise jaotuse kohta.

¹⁰ BE, BG, DK, AT, RO.

kõrvalekaldeid ja kohaldaksid nõuetekohaselt uusi asjakohaseid ühenduse sätteid. Tähelepanu üksnes mõningaid probleeme banaanide kaalumist käsitlevate eeskirjade järgimises.

importitollimaksude peatamise kaudu kolmandatest riikidest pärit kaupu.

2009. aastal teostati põhimõtteliselt kõikides liikmesriikides **tollikontrollide riiklike strateegiate** kontrollid. Nende eesmärk oli tagada, et liikmesriigid on kehtestanud seoses traditsiooniliste omavahenditega tollikontrolli üldise, tulemusliku ja tõhusa strateegia ja tolliprotseduuride struktuurid, mis võimaldavad riskianalüüsi põhjal tollikontrolli tõhusa elluviimise abil kaitsta Euroopa Liidu finantshuve. Komisjon palus mitmetel liikmesriikidel kõrvaldada tuvastatud kõrvalekaldeid seoses nii tollivormistuse ajal kui ka pärast seda teostatud kontrollidega ning kutsus üles võtma tollikontrollide tõhustamiseks vajalikke meetmeid. Nimetatud kontrollimised jätkuvad 2010. aastal viies liikmesriigis.¹⁰

Lihtsustatud protseduurid: protseduurid, mis võimaldavad deklareerida kaupu, ilma et sealjuures oleksid olemas kõik vajalikud põhjendused või dokumendid ja/või ilma et kaupu oleks vaja tolliasutusele esitada. Sel juhul tuleb vajalikud dokumendid esitada edaspidi.

2007. ja 2008. aastal tutvus komisjon viies liikmesriigis viisiga, kuidas nad on praktikas **järginud teatud tähelepanekuid**, mida komisjon ja kontrollikoda olid eelmiste kontrollide käigus teinud. Need tegevused ei nõua komisjoni erilisi tähelepanekuid.

2.1.2. Raamatupidamiskontrollid.

Eraldi raamatupidamisarvestuse korraldamist kontrollib komisjon korduvalt kõigis liikmesriikides.¹¹ Kõnealune raamatupidamisarvestus on rikkalik teabeallikas selle kohta, kuidas haldusorganid täidavad oma ülesandeid traditsiooniliste omavahendite valdkonnas (maksude kindlaksmääramine, tagatiste haldamine, sissenõudmise jälgimine, tühistamised, lootusetute nõuete mahakandmine). 2006.–2009. aastal teostatud asjakohastel kontrollimistel leidsid enamasti kinnitust ühekordsed vead, vaatamata 2007. aasta detsembris komisjoni esitatud suunistele.¹² Teatavates liikmesriikides aga tehakse jätkuvalt süstemaatilisi vigu, mille tõttu on alustatud rikkumismenetlusi. Liikmesriigid võtsid endale vastutuse tuvastatud kõrvalekaldest põhjustatud finantstagajärgede eest. Üldine olukord siiski paraneb järk-järgult tänu komisjoni kontrollide avaldatud survele, kuid ka tänu enamikus liikmesriikides rakendatud tolli- ja raamatupidamisvaldkonna infotehnoloogilistele vahenditele, mis võimaldavad vigade esinemist vähendada. Sellekohaseid tegevusi jätkatakse tulevikus.

Liikmesriigid tagavad traditsiooniliste omavahendite raamatupidamisarvestuse kahel viisil: - tavaraamatupidamisarvestus, milles kajastatakse sissenõutud või tagatisega kaetud summasid (need summad makstakse ühenduse eelarvesse) - eraldi raamatupidamisarvestus, milles kajastatakse saamata summasid ja selliseid tagatisega kaetud summasid, mis on vaidlustatud.

Lisaks teostati mitmetes liikmesriikides, sealhulgas ELiga 2007. aastal ühinenud riikides üldisema iseloomuga kontrollid, et hinnata **nende traditsiooniliste omavahendite kogumise süsteeme**. Kontrollide tulemuste põhjal võib üldiselt järeldada, et asjakohased kogumissüsteemid olid nõuetekohaselt rakendatud, olgugi et ilmnisid mõningad struktuursed ja ühekordsed vead.

Traditsiooniliste omavahendite kogumise süsteem: kõik traditsiooniliste omavahendite kindlaksmääramise, arvestamise, sissenõudmise ja maksimise tagamiseks liikmesriikides kehtestatud süsteemid ja menetlused.

Lisaks teostati mitmeid konkreetseid kontrollid seoses sellega, kuidas

Lootusetu nõue kantakse eraldi raamatupidamisest

¹¹ Kõik kontrollikäigud sisaldavad lisaks põhivaldkonnale seda valdkonda.

¹² Dokument ACOR/2007-12/agenda-04.

liikmesriigid käsitlevad **lootusetuid nõudeid**. Tuvastati suuri kõrvalekaldeid (summad, mille puhul ei olnud ELile loovutamises vabastamine põhjendatud, summad, millest komisjoni ei olnud teavitatud jne). Mõningad nendest tekitasid finantstagajärgi.

välja. Asjakohane summa tuleb anda komisjoni käsutusse, välja arvatud juhul, kui sisse ei ole saanud nõuda vääramatut jõu või põhjuste tõttu, mis ei ole tingitud liikmesriigi tegevusest.

2.2. Komisjoni kontrollide tagajärjed

2.2.1 Regulaatiivsed tagajärjed

Kui liikmesriikides toimunud kontrollide käigus tuvastatakse ebakõlasid või puudusi riigi õigusaktides, tehakse neile riikidele ettepanek võtta oma tegevuse ühenduse nõuetega kooskõlla viimiseks vajalikud meetmed, sealhulgas õiguslikud või korralduslikud meetmed. Sellised parandused on komisjoni kontrollitegevuse vahetuks ja ilmselgeks tagajärjeks. Lisaks on tuvastatud kõrvalekalded peamiseks teabeallikaks liikmesriikidel tollimääruste kohaldamisel tekkinud probleemide ning nende mõju kohta traditsioonilistele omavahenditele.

2.2.2 Vaidlused

Teatavad õigusaktide sätted tekitavad liikmesriikide ja komisjoni vahel erimeelsusi. Sellisel juhul ei ole asja lahendamiseks muud võimalust kui algatada **rikkumismenetlus** (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 258). Seisuga 31.12.2009 oli eri menetlusetappides (märgukiri, põhjendatud arvamus, hagi esitamine Euroopa Kohtusse) algatatud kümme rikkumismenetlust kuue liikmesriigi vastu.

2006.–2009. aastal tegi Euroopa Kohus komisjoni algatatud rikkumismenetlustes mitu olulist otsust. Liikmesriigid pidid vajadusel võtma vastutuse finantstagajärgede eest. Mõningate otsuse puhul on finantstagajärjed veel hindamisel ja selgitamisel.

23. veebruaril 2006. aastal¹³ kinnitas Euroopa Kohus komisjoni seisukohta seoses küsimusega, millise tähtaja jooksul peavad liikmesriigid tegema järelkontrolli raames maksude arvestuskande. Euroopa Kohus osutas muu hulgas ka sellele, et arvestuskande tegemine ei takista mingil juhul tasumise eest vastutava isiku õiguste kaitsmist.

Arvestuskande tegemine: maksusumma kirjendamine tolli raamatupidamisregistrisse.

Järelkontroll: tollikontroll, mida teostatakse pärast kaupade tollimist.

5. oktoobril 2006. aastal kinnitas Euroopa Kohus komisjoni seisukohta, leides olevat väär, et mõned liikmesriigid keeldusid maksmast ühenduse eelarvesse teatavat liiki summasid. Tegemist oli osade kaupade tasumise plaani kohaselt osaliselt sissenõutud traditsiooniliste omavahendite summadega¹⁴ ning tagatisega kaetud ja vaidlustamata maksusummadega, mis olid tekkinud kas ühendusesisese transiidi¹⁵ või TIR-märkmike alusel¹⁶ toimunud

Transiidi lõpetamata jätmine: transiit, mille puhul kaupade sihtkohta jõudmine ei ole tõendatud. Sellisel juhul tuleb (tollimaksu arvestada ja

¹³ Kohtuasi C-546/03.

¹⁴ Kohtuasi C-378/03.

¹⁵ Kohtuasi C-275/04.

¹⁶ Kohtuasjad C-105/02 ja C-377/03.

lõpetamata transiidi raames. Samal päeval jättis Euroopa Kohus tõendamiskohustusega seotud asjaoludel rahuldamata Madalmaade vastu esitatud hagi, märkides siiski, et liikmesriigid peavad rikkumisest või eeskirjade eiramisest teatama kohe, kui nad sellest teada saavad, ning seega enne tasumise tähtaegade möödumist.¹⁷ Lisaks tunnistas kohus liikmesriikide kohustust säilitada maksude kindlaksmääramist tõendavaid dokumente nii kaua, et oleks võimalik kindlaksmääratud maksusummasid parandada ja kontrollida.¹⁸

see sisse nõuda.

18. oktoobril 2007 kinnitas Euroopa Kohus, et ühenduse eeskirjaga kehtestatud kohustuse mittejärgimine on rikkumine isegi siis, kui see ei ole kahjustanud Euroopa Liidu finantshuve.¹⁹

ATA-märkmik: märkmik, mis võimaldab erinevate ATA-konventsiooni osalisriikide vahel kolmandatest riikidest pärit kaupade ajutist importimist ja transiiti (tollimaksustamise peatamisega (Kaupade ajutise sisseveo konventsioon).

22. jaanuaril 2009. aastal kinnitas Euroopa Kohus komisjoni seisukohta seoses traditsiooniliste omavahendite kindlaksmääramise ja kättesaadavaks tegemise eeskirjade rakendamisega ATA-märkmike alusel teostatud ajutistes sisseveotehingutes tuvastatud ebakõlade korral.²⁰ Samuti kinnitas ta, et sellist tüüpi tehinguid tuleb käsitada tagatisena traditsioonilisi omavahendeid käsitletavate eeskirjade tähenduses.

19. märtsil 2009. aastal toetas Euroopa Kohus komisjoni seisukohta seoses tasumata transiiditehingutest tulenevate tollivõlgade arvestamise tähtaegadega. Vastupidiselt komisjonile leidis aga Euroopa Kohus, et kui kaubad on nõuetekohaselt tähtajaks sihtkohta jõudnud ja kui hilinevad on üksnes maksmine, ei teki ühtegi tollivõlga ja järelikult ei kohaldata ühtegi viivist.²¹

Lõpetuseks kinnitas Euroopa Kohus 15. detsembril 2009. aastal, et liikmesriigid ei saa keelduda andmast traditsiooniliste omavahenditena eelarve käsutusse tollimaksu, mis kuulub tasumisele sõjaliselt varustuselt ja kahese kasutusega (sõjalisel ja tsiviilotstarbel kasutatavate) kaupadelt.²² Enne 1. jaanuari 2003 toimunud kohustuste rikkumiste puhul on 21. jaanuari 2003. aasta määruses nr 150/2003²³ sätestatud, et nimetatud tollimaksud peatatakse alates sellest kuupäevast teatud tingimustel. Seega lükkas Euroopa Kohus tagasi asjaomaste liikmesriikide argumendi, mis põhines asutamislepingu artiklil 296²⁴ (võimalus keelduda jagamast teavet, mille avaldamine satuks vastuollu liikmesriikide oluliste julgeolekuhuvidega). Finantstagajärgede hindamine on pooleli, kuivõrd liikmesriigid on tänaseni hindamiseks olulise raamatupidamisteabe edastamisest jätkuvalt keeldunud.

¹⁷ Kohtuasi C-312/04.

¹⁸ Kohtuasi C-275/04.

¹⁹ Kohtuasi C-19/05.

²⁰ Kohtuasi C-150/07.

²¹ Kohtuasi C-275/07.

²² Kohtuasjad C-284/05, C-294/05, C-372/05, C-387/05, C-239/06, C-409/05 ja C-461/05.

²³ ELT L 25, 30.1.2003, lk 1.

²⁴ Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 346.

2.2.3 Finantstagajärjed

Vaatlusalusel ajavahemikul (2006–2009) on komisjoni kontrolliaruannetes esitatud märkuste, kontrollikoja kontrollide või komisjoni muude kontrollimiste järel komisjonile täiendavalt makstud üle **130 miljoni euro**.²⁵

Lisaks nõuti traditsiooniliste omavahendite hilinevalt ELi käsutusse andmise eest viiviseid. Liikmesriigid tasusid viiviseid kokku üle **107 miljoni euro**.²⁶

2.3. Komisjoni tegevus traditsiooniliste omavahendite sissenõudmise tugevdamiseks

Samaaegselt liikmesriikides tehtud kohapealsete kontrollidega on komisjonil muid vahendeid, mis võimaldavad tal traditsiooniliste omavahendite sissenõudmist jälgida. Nende vahendite asjakohane kasutamine lubab sissenõudmist tõhusalt tugevdada.

2.3.1 Lootusetuks tunnistatud nõuete mahakandmine

Liikmesriigid peavad võtma traditsiooniliste omavahendite ELi käsutusse andmiseks vajalikud meetmed, välja arvatud juhul, kui nende saamine on osutunud võimatuks vääramatu jõu tõttu või põhjustel, mille eest liikmesriik ei saa vastutada (määruse nr 1150/2000 artikli 17 lõige 2).

Kooskõlas eeskirjadega võib üksnes komisjon vabastada liikmesriigi üle 50 000 euro suuruse lootusetu nõude summa ELi käsutusse andmisest. Mis puudutab summasid, mis seda künnist ei ületa, siis otsustavad liikmesriigid ise (ilma et see piiraks kohapeal komisjoni teostatavaid kontrole), kas vabastamise tingimused on täidetud.

Vabastamisaotluste läbivaatamine on muutunud komisjonile eriti oluliseks ja üha aeganõudvamaks ülesandeks. 16. novembri 2004. aasta määruse nr 2028/2004 vastuvõtmisega täpsustati mõistet *lõplikult lootusetuks tunnistatud summad* ja määrati kindlaks teatud summade lootusetuks tunnistamise eritingimused. Need uued tingimused võimaldasid liikmesriikidel „puhastada“ oma eraldi raamatupidamisarvestust, kustutades sealt mitmed lootusetuks tunnistatud summad. Selleks nähti ette ülemineku periood, mis lõpeb 30. septembril 2009. aastal.

Komisjon on seega pidanud seisma silmitsi väga suure taotluste arvu kasvuga eeskätt aastatel 2008 ja 2009 ning ta on sellele väljakutsele suutnud vastata. Vahemikus 2006–2009 edastati komisjonile 1017 toimikut (nendest 589 üksnes aastal 2008) brutosummas ligi **394 miljoni eurot**.²⁷ Sellel perioodil läbivaadatud taotluste asjus (ilma eelmiste taotluste ja nimetatud perioodil esitatud taotlusteta) andis komisjon 497 vabastust summas ligikaudu **152 miljoni eurot**. Seevastu keeldus komisjon 168 vabastuse andmisest summas üle **62 miljoni euro** (bruto), nõudes selle summa ELi käsutusse andmist. Komisjon pidi asjaomastelt liikmesriikidelt nõudma lisateavet

Lootusetute ja mahakantud nõuete ELile loovutamise vabastamise taotlus: menetlus, mille kaudu komisjon saab kontrollida, kas nõude lootusetus on tingitud liikmesriigi tegevuse(tuse)st või mitte. Taotluse rahuldamata jätmise korral tuleb vastav summa komisjonile ära maksta.

Esitatud taotluste läbivaatamise eesmärk on hinnata liikmesriikide hoolsust sissenõudmisel. Selle eesmärk on suunata neid oma ülesandeid korralikult täitma.

²⁵ See arv ei hõlma liikmesriikidelt sissenõutud, kuid veel üle kandmata summasid.

²⁶ Need arvud ei ole täielikud eeskätt 2009. aasta kohta, sest finantstagajärgi saab täielikult hinnata vaid siis, kui liikmesriikidelt on kogutud vajalikud raamatupidamisalased andmed.

²⁷ Aastatel 2003–2005 sai komisjon 176 toimikut summas ligi 39 miljoni eurot.

ligikaudu 50% läbivaadatud toimikute puhul. 31. detsembril 2009 oli läbivaatamisel 165 taotlust summas ligikaudu **57 miljonit eurot**.

Lisaks hakkas 1. jaanuarist 2010 toimima uus andmebaas **WOMIS** (Write-Off Management and Information System). Tegemist on mitmekeelse vahendiga, mis on loodud vabastamistaotluste saatmiseks liikmesriikide ja komisjoni volitatud kasutajatele mõeldud veebipõhise teabeedastuse ja andmebaasi tarkvara andmebaasi ja kommunikatsiooni veebipõhise programmi abil. See tagab liikmesriikide taotluste lihtsama ja kindlama haldamise ning võimaldab leida nimetatud taotluste järelvalve teostamiseks kasulikke arvandmeid ning teavet.

2.3.2 Traditsiooniliste omavahendite kaotuse põhjustanud vigade käsitlemine

Euroopa Kohus kinnitas 15. novembri 2005. aasta otsuses²⁸ komisjoni seisukohta ja tunnistas sõnaselgelt, et liikmesriikidele tekib kohustus ühenduste traditsiooniliste omavahendite maksu kindlaksmääramiseks (ja seejärel see ühenduse eelarve käsutusse andmiseks) niipea, kui on täidetud tollieeskirjade sellekohased tingimused. Seega ei ole vaja, et maks oleks ka tegelikult kindlaks määratud. Liikmesriigi võib vabastada kõnealuste omavahendite Euroopa Liidu käsutusse andmise kohustusest üksnes vääramatu jõu korral või liikmesriigist mitteolenevatel põhjustel. Seega peavad liikmesriigid võtma endale vastutuse oma vigadest põhjustatud finantstagajärgede eest.

Selle kohtupraktika kohaselt on komisjon seoses liikmesriikide tehtud, Euroopa Liidu finantshuve kahjustavate haldusvigadega võtnud vahemikus 2006–2009 järelmeetmeid (kohapealsed kontrollid, aruanded haldusvea tõttu tehtud tagasimaksmist või maksude vähendamist käsitlevate riiklike otsuste kohta jne). Tänu nendele järelmeetmetele on komisjon vahemikus 2006–2009 saanud liikmesriikidelt nõuda üle **85 miljoni euro** (bruto) suuruse summa ELi käsutusse andmist.

2.3.3. Andmebaas OWNRES

Vastavalt määrusele nr 1150/2000 peavad liikmesriigid saatma komisjonile andmeid pettusjuhtumite ja eeskirjade eiramise kohta, millega seotud maksude suurus on üle 10 000 euro. Need andmed esitatakse **OWNRES**'i kaudu.

Kõnealune andmebaas võimaldab komisjonil saada maksude sissenõudmise jälgimiseks ja kohapealsete kontrollide ettevalmistamiseks vajalikku teavet. Esitatud andmeid kasutab analüüside tegemiseks ka Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF).

Andmebaas OWNRES: andmebaas, mida täidavad liikmesriigid ning milles kajastatakse kõik pettuse- ja liikmesriigi tuvastatud eeskirjade eiramise juhtumid, millega seostuvate maksude suurus on üle 10 000 euro.

2.4. Ühinejariikidele suunatud järelvalvemeetmed

Seoses Bulgaaria ja Rumeenia ühinemise ettevalmistamisega tegi komisjon 2006. aastal traditsiooniliste omavahendite valdkonna uurimiseks

²⁸

Kohtuasi C-392/02.

kontrollkäike. Need kontrollkäigud ning raamatupidamissimulatsioonid andsid komisjonile enne ühinemist piisava kindluse, et traditsiooniliste omavahendite valdkonda käsitleva ühenduse õigustiku kohaldamiseks ollakse piisavalt haldussuutlikud.

Mis puudutab Horvaatiat, siis alates 2008. aastast on käimas kontrolliprogramm, et ühinemiseks võimalikult hästi valmistuda. See jätkub ka 2010. aastal.

3. KONTROLLIKORRA HINNANG

Ajavahemikul 2006–2009 traditsiooniliste omavahendite kontrollikorra toimimises täheldatud kõrvalekalded kinnitavad, nagu varasemategi uuringute puhul, kui palju on komisjonile nende kontrollide tegemisest kasu. Komisjoni kontrollitegevuse *tavapärased järelmeetmed* on liikmesriikide poolne oma ebakõlaliste menetluste parandamine, raamatupidamise korrastamine, täheldatud kõrvalekallete ühekordne korrigeerimine, ühenduse õigusaktide selgitamine, püsivate toimimispuuduste korral ühenduse õigusaktide kooskõlastatud parandamine jne.

Finantstagajärjed on kohapealsete kontrollide nähtavaimaks tagajärjeks; siiski ei ole kontrollimise põhjuseks vaid need. Tegelikult on kontrollide eesmärk tagada, et ELi eelarve käsutusse antakse piisavalt traditsioonilisi omavahendeid. Liikmesriikidelt kogutud teabe kohaselt võivad kontrollid tõhustada ka nendepoolset ühenduse eeskirjade järgimist ja isegi mõjutada parema õigusliku reguleerimise protsessi, et Euroopa Liidu finantshuve paremini kaitsta.

4. KOKKUVÕTE

Aastate 2006–2009 tulemused kinnitavad komisjoni teostatavate kontrollide vajalikkust. See ilmneb eeskätt nii Euroopa Liidu finantshuvide kaitsmisega seotud ühenduse õigussätete järgimise tõhustamises kui ka finantsvaldkonnas (ELi käsutusse antud netosumma oli ligikaudu **237 miljonit eurot**). Need kontrollimeetmed võimaldavad muu hulgas tõhusalt tagada liikmesriikide võrdset kohtlemist nii tolli- ja raamatupidamisalaste õigusaktide kohaldamisel kui ka seoses Euroopa Liidu finantshuvide kaitsmisega.

Tulevikus kavatseb komisjon:

- **säilitada oma rolli kohapealsetes kontrollides**, jätkates kontrollitehnikate tõhustamist (auditivahendid jne);
- jätkata **maksude sissenõudmise järelevalve tugevdamist** liikmesriikides;
- jätkata ühinejariikide **järelevalvet**, et saavutada piisav kindlusaste, et nende riikide traditsiooniliste omavahendite kogumise süsteemid vastaksid ühenduse nõuetele hiljemalt nende liitumise hetkeks.
-